

DRETS HUMANS I REPRESSIÓ POLÍTICA

Els drets humans a l'Àsia

Ana Ballesteros Peiró

Refugiats rohingyes a Bangladesh. Fotografia: EU/ECHO/Pierre Prakash

La importància de l'Àsia a escala global és innegable. L'auge de la Xina com a actor global ha provocat un augment de la competitivitat no només amb els EUA, sinó també amb l'Índia i la resta de les potències regionals. Entre les característiques que destaquen la contemporaneïtat asiàtica, hi ha l'exacerbació dels conflictes regionals, la competició entre països o el nacionalisme exclouent. En l'àrea dels drets humans (DH), el segle XXI està marcant una època especialment infausta. La principal tendència és la criminalització dels seus defensors, la qual cosa augmenta la tensió entre la societat civil i els estats.

1. Introducció

Sense arribar a fer una classificació, pot ser que els drets més atacats siguin la llibertat d'expressió, de creença, de reunió i associació pacífiques. Desafortunadament, no són els únics. Els governs, de manera injusta, instrumentalitzen discursos de l'odi per a fer callar les veus que discrepen. L'objectiu d'aquesta repressió és la població en general i, especialment, determinades minories, que són demonitzades, considerades deslleials i a les quals es responsabilitza de tots els mals.

Malgrat els riscos, les protestes multitudinàries han marcat aquesta segona dècada del segle. Durant els últims anys, aquesta expressió de desacord polític en l'esfera pública ha estat especialment atacada. El perill de ser detingut il·legalment, torturat sota custòdia, desaparegut, i en casos extrems, assassinat per participar en una manifestació o publicar crítiques contra el govern, ha coartat la llibertat. Aquesta criminalització de la protesta s'ha

atacat en el pla narratiu i gestionat via judicial. Els governants han recorregut a diferents mitjans (discursos, premsa, xarxes socials), redefinint el ciutadà lleial davant del «traïdor» i «antinacional» (el Pakistan, l'Índia) o «rebel» (Indonèsia). Gràcies a la reinterpretació de la legislació vigent, aquesta discrepància es jutja en diversos països via penal (Indonèsia, Malàisia, el Pakistan), a través de càrrecs de sedició (la Xina, el Pakistan) o difamació (Myanmar), o usant lleis antiterroristes (Filipines).

Finalment, els DH s'usen com a eina política. La seva instrumentalització genera una atmosfera hostil que perjudica la funcionalitat dels pocs organismes regionals de cooperació. Els crims comesos contra diversos col·lectius s'argumenten sobre la base de les injustícies contra uns altres, mentre que es manté silenci respecte als crims perpetrats per governs aliats. Tradicionalment, els «valors asiàtics» s'usaven com a fet diferencial per a relativitzar la universalitat dels drets humans. La tendència actual és considerar-los com a assumpte nacional i subordinar-los a altres prioritats, com el creixement econòmic. La principal crítica que fa bona part dels països asiàtics és la selectivitat i la politització d'organismes internacionals.

2. Principals drets i col·lectius afectats

2.1. Panorama institucional

L'Àsia, a diferència d'Europa, d'Amèrica i de l'Àfrica, no disposa d'un tractat propi de Drets Humans. Hi ha presència d'organismes internacionals, algunes institucions regionals, i en general, comissions nacionals. Entre els organismes internacionals, està l'Oficina de l'Alt Comissionat per als Drets Humans (ACNUDH) a Àsia, amb seu a Bangkok (Tailàndia); oficines i assessors a Bangladesh, Filipines, Malàisia, Maldives, Mongòlia, Nepal, Sri Lanka, Papua Nova Guinea i Timor Oriental; dues oficines regionals per al Pacífic i el sud-est asiàtic (Fiji i Tailàndia); un servei de DH a la Missió d'Assistència per a l'Afganistan (UNAMA); i una oficina a Seül per a supervisar Corea del Nord [1].

Àsia té el pitjor rècord de ratificació de tractats a escala global. No obstant això, el principal problema és que els tractats signats o ratificats no s'implementen. Tots els països han ratificat les Convencions sobre els Drets del nen, l'eliminació de totes les formes de discriminació contra la dona i sobre els drets de les persones amb discapacitat. Pel que fa a la Convenció Internacional sobre l'Eliminació de totes les Formes de Discriminació Racial, no en formen part Malàisia i Myanmar, i Bhutan no la va ratificar. Aquests tres països tampoc formen part de la Convenció Internacional de Drets Civils i Polítics, la Xina no l'ha ratificat. Malàisia i Bhutan no formen part del Pacte Internacional de Drets Econòmics, Socials i Culturals. Corea del Nord, Myanmar, Malàisia i Papua Nova Guinea estan fora de la Convenció contra la Tortura i Altres Tractes o Penes Cruels, Inhumans o Degradants, tampoc ratificada per l'Índia. Tan sols Bangladesh, Filipines, Indonèsia i Sri Lanka formen part de la Convenció internacional sobre la protecció dels drets de tots els treballadors migratoris i dels seus familiars. El Japó, Mongòlia i Sri Lanka van ratificar la Convenció Internacional per a la protecció de totes les persones contra les desaparicions forçades. Falten per ratificar Cambodja, l'Índia, Indonèsia, Laos i Tailàndia [2].

L'Agència de l'ONU per als Refugiats (ACNUR) té representació a les cinc subdivisions regionals asiàtiques: Àsia Central, Oriental i Pacífic, Sud-oriental, Meridional i Sud-occidental. Així mateix, l'Oficina de Coordinació d'Assumptes Humanitaris (OCHA) compta amb oficines a Bangladesh, Filipines, Indonèsia, el Japó, Myanmar, Nepal, Papua Nova Guinea i Sri Lanka, més les dues oficines regionals a Fiji i Tailàndia.

2.2. Nivell de cooperació regional

Respecte al multilateralisme i la cooperació, hi ha elements en els quals els interessos conflueixen, com el comerç i la seguretat. Els drets humans, en canvi, són un element divisor. En general, Àsia és un veïnat en el qual cada país considera difícil fiar-se de l'altre i on bona part dels conflictes enfronten estats que comparteixen fronteres. Sense confiança, les organitzacions regionals, tot i ser un avanç, acaben sent disfuncionals.

Un exemple n'és l'Associació de Nacions del Sud-est Asiàtic (ASEAN) composta per Brunei, Cambodja, Filipines, Indonèsia, Laos, Malàisia, Myanmar, Singapur, Tailàndia i Vietnam. La Declaració de Phnom Penh sobre l'adopció de la Declaració de Drets Humans d'ASEAN (AHRD, 2012) va establir les bases de la cooperació en aquesta matèria. En aquesta declaració, els països signants es van comprometre a respectar els DH, així com a millorar la situació de les dones i implementar la declaració d'eliminació de la violència contra la dona. No obstant això, l'AHRD no és funcional. Els principis fonamentals de l'ASEAN de respecte per la sobirania i la no intervenció en els assumptes interns dels altres estats prevalen sobre els DH. Un altre factor comú a aquests països és la preferència al fet que sigui l'estat el que gestioni els drets, en lloc de permetre que les comissions nacionals siguin més independents o que la societat civil hi participi.

Una altra associació regional és la que reuneix els països d'Àsia Meridional, SAARC (South Asian Association for Regional Cooperation). Encara que els seus estats membres s'han reunit periòdicament, el que predomina és la desconfiança. L'associació està caracteritzada per l'hegemonia regional de l'Índia i el seu enfrontament amb el Pakistan. Les àrees de cooperació acaben supeditades a aquesta dinàmica tòxica que perjudica els països més petits (Bangladesh, Bhutan, Maldives, Nepal i Sri Lanka), que tendeixen a patir l'efecte d'arrossegament indi. El nivell de cooperació és considerablement inferior al de l'ASEAN. La cooperació en matèria comercial o de seguretat és difícil i falta un organisme adherit de drets humans. Només al sud de l'Àsia es concentren tres dels conflictes més prolongats de l'escenari global: la guerra a l'Afganistan, el conflicte del Caixmir i la crisi de refugiats rohingyes.

Al sud de l'Àsia es concentren tres dels conflictes més prolongats de l'escenari global: la guerra a l'Afganistan, el conflicte del Caixmir i la crisi de refugiats rohingyes

Àsia Oriental està fortament marcada per l'ascens de la Xina. Tot el continent en general està notant els canvis en l'equilibri de poder. La postura assertiva de Pequín ha generat un augment de la percepció d'inseguretat, especialment a la regió de la mar de la Xina Meridional. L'enfrontament amb els EUA ha polaritzat la regió entre els qui busquen l'aprovació nord-americana; els aliats tradicionals, com el Japó i Corea del Sud, que temen represàlies i es mostren contrariats pels canvis en la política exterior de l'administració de Donald Trump; i els qui s'oposen a la presència nord-americana i veuen en l'ascens de la Xina una oportunitat per aconseguir armament i avantatges comercials, lliures dels condicionants imposats pels països occidentals.

2.3. Instruments jurídics que afecten la població en general

La falta de confiança d'alguns governs en la seva població fa que restringeixin la participació ciutadana. Per a limitar l'espai públic, la legislació vigent sol estar redactada amb llenguatge ambigu. Els governs introdueixen elements vagament definits com a «interès públic» o «mal a la moralitat pública» per a poder aplicar-la arbitràriament. Pocs països escapen a aquesta tendència:

- Llei de Seguretat Digital; Llei de Comunicació i Informació (Bangladesh)
- Llei de Seguretat Nacional (Xina)
- Llei de Delictes Informàtics (Filipines)
- Llei de Dret a la Informació; Llei de Seguretat Pública (Índia)
- Llei sobre Informació i Transaccions Electròniques (Indonèsia)
- Llei de Premsa i Publicacions (Malàisia)
- Llei de Telecomunicacions; Llei de Secrets Oficials (Myanmar)
- Llei de Transaccions Electròniques (Nepal)
- Llei de Prevenció de Delictes Electrònics (Pakistan)
- Llei de Protecció contra les Notícies Falses i la Manipulació (Singapur)
- Llei de Ciberseguretat (Vietnam)

Com a potència global, la Xina està introduint canvis normatius en l'esfera internacional i utilitza el seu poder econòmic per aconseguir adeptes. La nova Llei de Seguretat Nacional no només té vigència sobre ciutadans en territori nacional, sinó que pot aplicar-se extraterritorialment. Qualsevol ciutadà xinès a l'estranger que critiqui o desaprovi públicament la política governamental, sigui acadèmic, estudiant, periodista o artista, pot acabar condemnat d'acord amb aquesta llei.

Aquestes mesures són encara més greus en tant que la Xina està incrementant la seva presència en les institucions internacionals, inclòs el Consell de Drets Humans (CDH) de

l'ONU. La retirada dels EUA del CDH el juny de 2018 va ser especialment preocupant per a un sistema que abans defensava. La Xina omple aquest buit per a aconseguir reescriure les normes i manipular els procediments existents [3].

El març de 2018, el CDH va aprovar una resolució presentada per la Xina de «cooperació mútuament beneficiosa». La resolució proposa la construcció d'un nou tipus de relacions internacionals en la qual els DH no s'utilitzin per a interferir en els assumptes interns d'altres països. Què pot significar «promoure la cooperació mútuament beneficiosa en el camp dels DH» [4]? En un llenguatge aparentment innocent («tots guanyen», «universalitat», «cooperació i diàleg genuí»), la base rau en promoure la cooperació principalment entre estats, marginant el paper de la societat civil i les associacions de DH. Les violacions de drets passarien a ser un factor de negociació entre governs, en lloc d'un dret universal inalienable, esquivant així la rendició de comptes.

2.4. Atacs a col·lectius minoritaris: principals grups afectats

La violació de drets humans a l'Àsia afecta un conjunt ampli de col·lectius, fonamentalment: minories religioses i ètniques i col·lectius indígenes; dones i infants; persones LGTBI; activistes dels DH, periodistes i acadèmics. Sense ignorar l'opressió a la qual són sotmesos altres col·lectius, és necessari destacar alguns grups que han sofert especial persecució en els últims anys.

Les Lleis Anti-Blasfèmia en països de majoria musulmana com l'Afganistan, Brunei, Indonèsia, Malàisia i el Pakistan són usades com a arma llancívola contra les minories religioses. Aquestes lleis contemplan des de cadena perpètua fins a la pena capital. Per exemple, al sultanat de Brunei, l'apostasia es castiga amb pena de mort. Al mateix temps, a Malàisia existeixen plans per a convertir tots els grups indígenes animistes a l'islam per a l'any 2049 [5] i es deté als xiïtes que commemoren l'Ashura.

El Pakistan és un cas excepcional. El grau de susceptibilitat a considerar com a blasfem qualsevol comentari (especialment si ve d'un cristià o un ahmadia) voreja el paroxisme. El parany és que el delicte no pot ser repetit, ni tan sols davant el tribunal que jutja la blasfèmia. L'única prova que una persona ha comès aquest crim és la mera acusació. Però el més destacat de la blasfèmia al Pakistan és que promou que moltes persones es prenguin la llei per la seva mà.

El partit polític Tehrik-e Labaik (Ja-Rasul-Allah) Pakistan (Moviment Aquí Estic Profeta Mahoma, TLP) recentment creat va aconseguir més d'1,8 milions de vots a les eleccions de 2018 només en Punjab. El seu líder, Khadim Hussain Rizvi, va fer carrera a través de discursos d'odi contra ahmadies i cristians. Rizvi va organitzar manifestacions en repulsa pel suport del governador de Punjab, Salman Taseer, a la reforma de la llei i a Àsia Bibi. Aquesta dona cristiana va ser condemnada a mort per blasfèmia. Va passar nou anys aïllada a la presó i després de ser alliberada, va haver d'exiliar-se. Rizvi i el TLP van prendre els carrers per rebutjar el seu alliberament i cridant al seu assassinat. No és casualitat que Mumtaz Qadri, assassí de Tasser, és venerat per grups com el TLP com a heroi nacional.

Els activistes que treballen per a la protecció de les àrees forestals on viuen grups indígenes són silenciats, desapareguts o empresonats. A la Xina, els canvis legislatius permeten l'expulsió d'uns dos milions de famílies de zones forestals. Igualment, a l'Índia s'estan restringint els drets de les tribus, fonamentalment, per interessos comercials. Aquesta població no sols perd la seva llar i el seu mitjà de vida, sinó que a més sofreix discriminació. A Indonèsia, el racisme contra estudiants de les províncies de Papua i Papua Occidental és habitual. L'interès en les mines d'or serveix per a expulsar als papuans de la jungla. La constitució tailandesa no reconeix el terme de «pobles indígenes», per la qual cosa aquests grups són marginats i en no disposar de documents oficials, manquen d'accés a serveis bàsics.

La província de Balutxistan és rica en minerals i gas. Des de la signatura de l'acord del Corredor Econòmic Xina-Pakistan (CPEC) i la construcció del port de Gwadar, grans sectors de la població han estat desplaçats. Els crims comesos per grups insurgents nacionalistes serveixen a Islamabad per a justificar la repressió brutal de la resta de balutxis. L'accés a aquest territori està prohibit; només es pot visitar amb permís dels militars, que són els qui estan acusats de cometre delictes de tortures, desaparicions arbitràries i forçades, i d'execucions sumàries. La Comissió de Drets Humans del Pakistan, citant l'activista balutxi Mama Qadeer, xifra els desapareguts en més de 82.000 (entre balutxis i pastuns).

L'absència de drets de la població indígena també està lligada a la falta de protecció del medi ambient. En comparació amb altres països, Bangladesh, Cambodja, Filipines i Nepal han estat més respectuosos amb els drets dels pobles indígenes. No obstant això, la construcció de la presa Lower Sesan II en Cambodja, en un dels afluents del riu Mekong, va ocasionar el desplaçament de milers de persones. Diversos grups ecologistes van alertar sobre l'impacte negatiu mediambiental en tot el cabal del Mekong. La diversitat no sols quedaria afectada a Cambodja, sinó també a Vietnam, Laos, Tailàndia i la Xina.

Per part seva, l'Índia està desmuntant la legislació vigent que protegeix els pobles tribals (adivasis) amb l'objectiu de procedir al desenvolupament econòmic de les seves terres als estats de Chhattisgarh, Odisha i Jharkhand. La reforma de 2018 de la Llei de Drets Forestals de 2016 atorga tots els poders als agents estatals i elimina la participació de la població local en la gestió i protecció dels seus hàbitats. A més, l'Índia ha cedit l'explotació d'aquests boscos a empreses privades. Nova Delhi està planificant duplicar la producció de carbó el 2020 i per a la seva extracció, està expulsant els adivasis dels seus territoris. Nova Delhi es va comprometre a millorar la qualitat de l'aire segons l'Acord de París en 2015 i a reduir les emissions de carbó per a 2030 i augmentar la superfície forestal. El govern està fent tot el contrari.

Ignorant un problema urgent, els governs asiàtics ignoren els perills de la contaminació. A l'Índia es troben 14 de les 20 ciutats més contaminades del món. És més, el 2019, 49 de les 50 ciutats més contaminades del món estaven a l'Índia (26), la Xina (14), el Pakistan (6), Bangladesh (1), Indonèsia (1) i Mongòlia (1).⁶ La mala qualitat de l'aire afecta la salut de les persones i pot considerar-se un dret humà relacionat amb el dret a la vida, la salut i a un entorn saludable. El canvi climàtic afecta cada any a centenars de milers de persones amb defuncions i desplaçaments a causa de la calor excessiva, les pluges torrencials, la

contaminació o les sequeres.

Una altra tendència imperant a Àsia és el model de guerra contra les drogues de Rodrigo Duterte, president de Filipines. Des que va començar el 2016, els afectats són les classes més desfavorides. La policia gaudeix de carta blanca per a detenir i forçar confessions. Les estimacions d'aquesta guerra van des de més de 12.000 (Human Rights Watch, HRW) a 27.000 (ONU) persones desaparegudes o executades, i més de 350.000 detingudes sense garanties judicials. Així mateix, la seva cobertura mediàtica és perseguida.

La violació de drets humans a l'Àsia afecta un conjunt ampli de col·lectius, sobretot minories religioses i ètniques, col·lectius indígenes, dones i infants, persones LGTBI, activistes a favor dels drets fonamentals, periodistes i acadèmics

Els periodistes Maria Ressa i Reynaldo Santos Jr. van ser detinguts el 2019 per un reportatge en el qual exposaven un cas de corrupció en la guerra contra les drogues. L'article, publicat el 2012, denunciava una xarxa d'influències entre un home de negocis, Wilfredo Keng, un jutge i bandes de narcotraficants. La introducció de la llei de delictes cibernètics va permetre a l'Estat portar el cas als tribunals el 2017. El 2020, Ressa i Santos van ser condemnats per libel cibernètic.

A Bangladesh, una campanya llançada per la primera ministra Sheij Hasina el maig de 2018, pretén acabar amb el gran increment en els últims deu anys de l'ús de metamfetamina (yaba). Es calcula que més de 3.000 persones han desaparegut o han estat executades extrajudicialment per les forces de seguretat [7]. Una altra campanya antidroga a Cambodja ha provocat detencions massives i sense garanties de sospitosos. Aquesta campanya va començar poc després de la visita del primer ministre cambodjà Hun Sen a Filipines el gener de 2017. L'onada de detencions ha provocat una saturació a les presons i en centres de rehabilitació, on sovintegen els abusos contra els presos.

3. Casos més significatius de repressió de drets

És difícil classificar quins països o quines violacions de drets humans són més greus, o qui són els més afectats. A Àsia, certament, no falten candidats. L'Afganistan és un cas extrem. Tot i haver-se iniciat un procés de pau en el qual, per primera vegada, s'han assegut a negociar els talibans amb el govern nord-americà, i posteriorment amb el govern afganès, la violència no ha cessat. Juntament amb Síria i Iemen, la guerra afganesa és un cas greu de violació del dret internacional humanitari. No hi ha norma de protecció de la població civil que no hagi estat transgredida per les parts. En l'actualitat, existeix una campanya per a atacar selectivament periodistes, defensors de la pau i dels drets humans, amb la finalitat d'eliminar les veus discordants contra la forma en la qual es gestiona el procés de pau i també, afeblir-lo. Malgrat ser prop del 50% de la població, només quatre dones van formar part d'un dels dos equips negociadors enviats a Doha pel govern afganès. Fauzia Kufi,

Fatema Gailani, Habiba Sarabi i Sharifa Zurmati eren l'1,68% de la delegació [8].

Els següents casos destacats són d'especial gravetat. En primer lloc, la situació dels uigurs i altres musulmans d'origen turc a la província xinesa de Xinjiang. En segon lloc, la realitat de la minoria rohingya a Myanmar i Bangladesh. Finalment, el tracte rebut pels musulmans a l'Índia, i més en concret, la població del Caixmir.

3.1. Xinjiang: la presó dels uigurs

L'any 2009, la mort d'un treballador d'una fàbrica a Urumchi va provocar una sèrie de disturbis. Les tres amenaces que identifica el govern del Partit Comunista són «el separatisme, l'extremisme religiós i el terrorisme internacional» [9]. Temorós que l'islamisme com a ideologia imperi entre les seves minories musulmanes, per a evitar un altre Tiananmen i deixar clar l'ordre establert, el govern xinès va procedir a la repressió. Segons Amnistia Internacional, Pequín va ordenar detencions massives (sobre la base de la pertinença ètnica i religiosa) durant els disturbis i dur a terme batudes casa per casa. Des de llavors, els dubtes sobre el parador de milers de desapareguts i les denúncies de tortura en custòdia encara no han estat solucionades per les autoritats [10]. Des del 2016, el nombre de policies i les instal·lacions de tecnologia de vigilància col·lectiva en Xinjiang han anat augmentant.

Amb posterioritat, s'han filtrat dades d'instal·lacions en les quals entre un i tres milions de uigurs, kazakhs i altres musulmans estan retinguts en contra de la seva voluntat. La Xina els denomina «camps de capacitació contra l'extremisme» i «de reeducació». Segons HRW se'ls sotmet a sessions d'«adoctrinament forçós, càstigs col·lectius, restriccions de moviment i comunicació, restriccions de la llibertat religiosa i vigilància massiva» [11]. La Xina intenta erradicar la cultura uigur. Per a fer els musulmans de Xinjiang «més xinesos», s'ha estès la pràctica d'introduir una persona de l'ètnia Han per a conuiu en cases de famílies uigurs. Aquesta persona ha d'informar de què parlen, qui resa, si porten barba o vel, o si dejenen durant el Ramadà. L'adoctrinament també s'estén a la resta de la població uigur, sota amenaça d'internament. Entre altres, s'obliga els musulmans a menjar porc o beure alcohol [12], han d'estudiar llibres del Partit Comunista i parlar en mandarí.

Els abusos comesos contra les dones uigurs són encara més greus. La Base de dades de Víctimes de Xinjiang estima que constitueixen el 27% de tots els retinguts [13]. A més de la «reeducació», els treballs forçats o les tortures, les dones sofreixen violacions, esterilitzacions i avortaments forçosos. De la mateixa manera, les uigurs que estan embarassades són separades dels seus fills en néixer. Aquests nens són segregats de les seves famílies (la qual cosa és constitutiva de genocidi) i internats en centres on són adoctrinats. Segons els testimoniatges d'homes i dones que han aconseguit escapar d'aquests centres, aquests atacs compleixen alguns dels elements recollits en l'Art. 7 de l'Estatut de Roma sobre els Crims de Lesa Humanitat [14].

Diversos organismes internacionals han intentat investigar la situació sense èxit. Entre ells, el Comitè per a l'Eliminació de la Discriminació Racial i el CDH. Però la Xina bloqueja

constantment les diferents iniciatives, especialment si es porten al Consell de Seguretat (CdS) de l'ONU. El juliol de 2019, en lloc de tractar el tema directament en una sessió, com és habitual, els ambaixadors representants permanents de 24 estats membres del CDH van presentar una carta conjunta. En aquesta carta s'instava a investigar les condicions dels centres de detenció a Xinjiang. Demanaven a la Xina aturar les «detencions arbitràries i les restriccions a la llibertat de moviment dels uigurs, i altres musulmans i comunitats minoritàries» [15]. La resposta va ser un altre escrit en el qual 37 països s'oposaven a la investigació. Al novembre, una vegada més, 39 països del CDH van sol·licitar la despolitització dels drets i que cessessin els abusos a Xinjiang, Tibet i Hong Kong. La Xina va contestar amb un altre comunicat signat per altres 54 països en el qual es recolzava la versió oficial que els centres formaven part de la política de desradicalització i antiterrorisme.

Aquest cisma entre països aprofundeix la disfuncionalitat de les institucions internacionals que han de vetllar pels DH. Sis dels signants a favor de la Xina eren països asiàtics: Cambodja, Corea del Nord, Filipines, Laos, Myanmar i el Pakistan. Aquí es manifesten tres tendències: 1) l'interès d'alguns governs a enfortir l'autoritarisme; 2) la relativització dels abusos de DH en funció de qui són les víctimes, on viuen i qui les comet; i 3) la complicitat dels qui negocien favors a canvi del seu silenci. Un exemple és el del Pakistan, activista dels drets dels musulmans a Palestina i al Caixmir indi. En canvi, el primer ministre Imran Khan va declarar en repetides ocasions desconèixer què succeïa al Xinjiang. Sens dubte, el desenvolupament del CPEC i la crisi econòmica són factors fonamentals que impedeixen l'equanimitat.

Diversos països asiàtics van repatriar uigurs fugits. Malgrat ser sol·licitants d'asil, Indonèsia, Cambodja, Vietnam i Tailàndia en van expulsar desenes d' per mitjà d'avions noliejats pel govern xinès. Malàisia, en canvi, malgrat no signar la carta, es va negar a repatriar 11 uigurs que van escapar d'una presó tailandesa. Al Japó, els uigurs asilats denuncien que la Xina els pressiona perquè espiïn al govern japonès, sota amenaça de represàlies contra els seus familiars al Xinjiang. El Japó és un dels 24 signataris a favor de la investigació.

El silenci de l'Índia és prou interessant. Fa temps que el govern de Nova Delhi aculla refugiats de Xinjiang i del Tibet. A més, la presència del Dalai Lama tensa les relacions amb la Xina. Però l'Índia es va mantenir al marge de signar tots dos escrits. El que pretén evitar és la «intrusió» d'una investigació sobre el Caixmir. La Xina, de fet, pressiona amb aquest tema. El 2019 i 2020, com a membre del CdS, Pequín va portar diverses mocions per a tractar les violacions de DH al Caixmir, reclamació que no sorgia des de 1971.

La Xina intenta erradicar la cultura uigur. A més de la «reeducació», els treballs forçats o les tortures, les dones uigurs pateixen violacions, esterilitzacions i avortaments forçosos

Finalment, pot cridar l'atenció el fet que, en la llista de signants a favor de la Xina, hi hagi un bon nombre de països de majoria musulmana. L'Organització de Cooperació Islàmica (OCI), en la seva 46a sessió de març de 2019, va redactar una «Resolució sobre el destí de les comunitats musulmanes fora de l'OCI». L'organització hi urgeix a respectar la Resolució 16/18 de l'ONU que crida a «combatre la intolerància, estereotips negatius i l'estigmatització, i discriminació, incitació a la violència i violència contra persones basada en la religió o creences». En el text, entre altres països, es commina a l'Índia i Sri Lanka a protegir les seves minories musulmanes. Però, sorprenentment, en l'apartat dedicat a la situació dels uigurs, felicita la República Popular de la Xina pels seus «esforços a l'hora de protegir als seus ciutadans musulmans; i espera prosseguir la col·laboració futura entre l'OCI i la Xina» [16].

3.2. Rohingyes: abandonats a la seva mala sort

Durant la descolonització britànica després de la Segona Guerra Mundial, es van produir enfrontaments entre musulmans i budistes sobre el territori de Rakáin. Els rohingyes, minoria ètnica i religiosa, han viscut al llarg de segles en aquest estat birmà. No obstant això, el govern rebutja considerar-los part dels 135 grups ètnics que formen el país i es refereix a ells com a «bengalís». Cal tenir en compte que el nacionalisme birmà està arrelat en la identitat budista. A Rakáin vivien prop d'1,3 milions de rohingyes. El govern birmà els privava del dret a la nacionalitat, la qual cosa els impedia l'accés a sanitat, educació, habitatge, treball i la circulació dins i fora de Myanmar [17]. Així mateix, després de l'adveniment de la democràcia el 2014, la seva exclusió del cens els va privar del dret al vot.

Els primers èxodes rohingya van començar el 2011, després d'unes revoltes instigades per un grup budista radical. Més de 100.000 van travessar la frontera i la mateixa quantitat de persones van quedar confinades internament en poblats irregulars. Arran d'uns atacs de grups insurgents rohingyes contra la policia el 2017, les represàlies van augmentar. L'Exèrcit birmà va llançar una ofensiva contra la població civil que va provocar la fugida de prop de 725.000 rohingyes. Zeid Ra'ad al-Husseini, comissionat del CDH va qualificar les circumstàncies que van portar a l'èxode massiu com a «exemple de llibre de neteja ètnica» [18].

La relatora especial per als drets humans de Nacions Unides, la coreana Yanghee Lee, va acusar els generals birmans de crims de lesa humanitat i crims de guerra [19]. Altres minories ètniques (mro, daingnet i chin) també sofreixen la persecució de l'Exèrcit birmà. Així mateix, a Rakáin i Chin, l'escalada de violència al desembre 2018 entre l'Exèrcit birmà i l'Exèrcit d'Arakán (d'ètnia Rakáin i majoria budista) va provocar més de 29.000 desplaçats interns i probablement, impedeixi el retorn dels refugiats.

La paraula rohingya és tabú a la premsa birmana. La Constitució vigent a Myanmar, que data de 2008, no inclou garanties per a la protecció de la llibertat d'expressió, llibertat de mitjans i d'accés a la informació. El 2018, els periodistes Wa Lone i Kyaw Soe Oo de Reuters van guanyar el premi Pulitzer per una recerca sobre la repressió dels rohingyes. La

resposta del govern de Myanmar va ser condemnar-los a set anys de presó el 2018. Tots dos van complir cinc-cents dies a la presó, després dels quals van ser alliberats en beneficiar-se d'una amnistia presidencial.

Bangladesh gestiona diversos campaments en els quals s'amunteguen més d'un milió de persones. L'arribada cíclica de nombres superiors a les desenes de milers inicials va portar a l'aparició de campaments irregulars en diferents zones. L'increment gradual de la violència des del 2015 va comportar que onades de centenars de milers persones indocumentades travessessin la frontera i s'assentessin en diversos campaments, alguns improvisats al districte de Cox's Basar i els seus voltants. A més de comptar amb el camp de refugiats més gran el món (Kutupalong), segons l'ACNUR, la densitat de població és de 8 m² per persona, per sota dels 45 m² per persona estàndard per a gestionar una emergència. Les condicions són infrahumanes.

En la democràcia incipient a Myanmar continua havent-hi tensions entre el govern civil i els militars, habituats a la impunitat i amb un llarg historial de violacions de DH. El juny de 2018, es va signar un memoràndum d'entesa entre l'ACNUR, l'agència de desenvolupament de l'ONU i el govern de Myanmar, per a facilitar el retorn dels rohingyes. Un informe de la missió internacional independent de l'ONU publicat l'agost de 2019, lamenta que Myanmar no cooperi. La missió va trobar, entre altres indicis la relació entre l'Exèrcit i interessos econòmics i empresarials, que «la realització de negocis en règim de participació amb societats estrangeres i les vendes i els trasllats d'armes han contribuït a la crisi de drets humans del país». Respecte al retorn dels rohingyes a Rakáin: «el Govern ha rebut l'assistència d'empreses privades per a executar les seves polítiques, sota capa d'activitats de desenvolupament econòmic i reconstrucció, per a alterar la distribució demogràfica i evitar que la població rohingya desplaçada torni a la seva terra» [20]. Myanmar ha rebutjat l'informe per infundat. Compta amb el suport de Rússia i la Xina.

Aquest conflicte també s'acarnissa amb les dones. Entre els atacs destaquen «la comissió continuada i deliberada de greus actes de violència sexual i de gènere —entre ells, violacions sistemàtiques, violacions en grup i actes sexuals forçats— per part de les forces militars i de seguretat de Myanmar contra dones, menors i persones transgènere rohingyes, en el marc d'una campanya de neteja dissenyada per a terroritzar i castigar les minories ètniques; que s'utilitza la violència sexual per a dividir comunitats senceres i dissuadir dones i nenes de tornar a les seves llars; que, en els camps de refugiats, les víctimes de violacions poden estar exposades a l'exclusió social per part de les seves comunitats» [21].

Bangladesh gestiona diversos campaments en els quals s'amunteguen més d'un milió de rohingyes. Les condicions són infrahumanes

El setembre de 2018, es va acceptar que la Fiscal Fatou Bensouda de la Cort Penal Internacional (CPI) iniciés els tràmits per a inculpar Myanmar. Encara que no forma part de

la Cort, sí que en forma part Bangladesh. El desembre de 2019, Gàmbia va presentar un cas davant la CPI en la qual va acusar a Myanmar de genocidi. El 23 de gener 2020, la CPI va aprovar en una decisió unànime una ordre en la qual es disposa que Myanmar ha de prendre mesures provisionals que protegeixin als prop de 600.000 rohingyes que encara queden en territori birmà i que no destrueixin proves dels crims comesos. Myanmar ha acusat a Gàmbia d'actuar d'agent de l'OCI i no accepta els arguments de la CPI.

3.3. L'Índia, musulmans i Caixmir: la geopolítica del càstig col·lectiu

L'Índia és un dels països on les minories religioses sofreixen major persecució. Des que Narendra Modi va arribar al poder el 2014, la tensió entre les comunitats hindú i les comunitats cristiana i musulmana ha anat en augment. El partit de Modi pertany al corrent nacionalista hinduista (Bharatiya Janata Party, BJP), i els seus socis són partits supremacistes. Els discursos d'odi contra les minories han augmentat des de llavors, i aquests van en línia amb les decisions polítiques. Tres d'elles marquen el declivi en la protecció de les minories: l'elaboració d'un nou registre de ciutadans a l'estat d'Assam; la derogació de l'article 370 de Yammu i Caixmir (J&K); i la introducció d'una esmena de la llei de ciutadania.

A l'estat d'Assam, la renovació del Registre Nacional de Ciutadans (RNC, 1951) va provocar l'exclusió d'uns dos milions de persones. La principal comunitat marginada no assamesa és bengalí (hindús i musulmans), considerats forans pels assamesos i les tribus locals. El 1983, milers de musulmans bengalís (emigrats durant les dècades de 1940 i 1950) van ser executats en la coneguda massacre de Nellie. Després d'aquest pogrom, el primer ministre Rajiv Gandhi va signar un acord pel qual podien obtenir la ciutadania els qui van emigrar entre 1951-1961 mentre que els qui van arribar a partir de 1971 serien deportats.

A les eleccions d'Assam, el BJP va prometre desfer-se dels «estrangers» (llegeixi's bengalís). L'elaboració del nou RNC tenia com a objectiu l'obligatorietat dels ciutadans de provar documentalment que van néixer a Assam i que van emigrar abans de 1971. Molts d'ells no tenen documents d'identitat, degut a la seva pobresa i a la falta de registres. En el primer esborrany de la RNC (juny 2019), quatre milions de persones van quedar excloses. En la revisió posterior d'agost, el total exclòs era gairebé de dos milions, la majoria, musulmans. L'Índia pretén confinar-los en camps de detenció fins a la seva deportació, però ni Bangladesh ni el Pakistan els reconeixen com a ciutadans seus.

La mateixa agenda d'Assam es pot aplicar al pròxim cens nacional (abril 2020-febrer 2021). La Llei d'Esmena de Ciutadania (CAA en les seves sigles en anglès) va introduir la religió com a factor per a l'obtenció de la nacionalitat. Segons aquesta llei, les persones migrants o refugiades a l'Índia que procedeixin del Pakistan, l'Afganistan i Bangladesh que es trobin en situació irregular podran sol·licitar la ciutadania si són cristianes, hindús, budistes, sikhs o parsis. Un dels grups afectats per aquesta política són els rohingyes. Ser musulmans ha suposat que l'Índia els hi denegui l'estatus de refugiats. Nova Delhi els considera migrants irregulars i estan sent repatriats involuntàriament o forçosament a Myanmar.

Caixmir ha estat l'epicentre del conflicte des de la divisió de l'Índia i el Pakistan el 1947. L'adhesió de Yammu i Caixmir (J&K en les seves sigles en anglès) a la Federació es va fer amb la condició de mantenir certa autonomia de govern. La revocació de l'article 370 de la constitució el 5 d'agost de 2019 va acabar amb el seu estatus especial i va dividir el territori en dos. Entre altres canvis, l'anul·lació de l'article obre la porta a la compra de terrenys i propietats a ciutadans d'altres estats indis. Els caixmirs creuen que aquesta mesura pretén canviar la composició de la població i revertir la majoria musulmana.

El tràmit per a dur a terme el canvi d'estatus va ser irregular. El govern de Modi va prendre la mesura sense l'aprovació de les institucions i sense previ avís. Per a això, va evacuar turistes, va traslladar milers de policies i soldats i va sotmetre la població local a un aïllament total: tallades d'internet, telèfons, controls de carreteres i tocs de queda. La connexió a internet només va ser restaurada el 25 de gener 2020, encara que amb baixa velocitat. Tres anteriors ministres del Partit Democràtic Popular de J&K (Farooq i Omar Abdullah i Mehbooba Mufti) van ser posats en arrest domiciliari per evitar que convoquessin protestes. Les manifestacions en contra van ser reprimides de manera desproporcionada. Per a reprimir les protestes, com és habitual a la Vall de Caixmir, les forces de seguretat disparen amb perdigons. Aquests han provocat ferides a més de 6.000 persones i danys oculars o ceguesa a milers de manifestants, inclosos infants.

L'Índia invoca lleis de l'època colonial per a controlar a la població: la Llei de Seguretat Pública permet que es detinguin sospitosos sense judici durant dos anys

El relator especial de l'ONU per a la llibertat d'expressió va considerar que les mesures preses pel govern a Delhi eren desproporcionades. L'Índia invoca lleis de l'època colonial per a controlar a la població. La secció 144 del codi criminal li permet imposar tocs de queda, interrompre la connexió a internet i impedir que hi hagi grups de més de quatre persones al carrer [22]. La Llei de Seguretat Pública permet que es detinguin sospitosos sense judici durant dos anys. Així mateix, la Llei de Poders Especials de les Forces Armades exonera soldats de qualsevol responsabilitat dels seus actes. Els impediments per a seguir el conflicte en el terreny fan que nombroses violacions de DH quedin impunes.

4. Els drets humans en temps de pandèmia: Àsia i la Covid-19

Al costat positiu, Japó, Corea del Sud i Mongòlia són els països que millor han gestionat la pandèmia. En la resta, la crisi de la COVID-19 ha permès que els governs posin excuses per a controlar més els mitjans de comunicació. Així mateix, la falta de recursos ha amenaçat els serveis mèdics amb el col·lapse. Segons l'Organització Mundial de la Salut, fa falta almenys 2,3 metges per 1.000 habitants perquè hi hagi una suficient cobertura sanitària. Les dades del Banc Mundial mostren que Àsia té ratios baixes: Papua Nova Guinea té lamés baixa, amb 0,1 i Maldives lamés alta, amb 4,8. Àsia Meridional té 0,8 de mitjana, Àsia Oriental i Pacífic, 1,7.

La llibertat d'expressió és un dels drets més perseguits. No en va, l'Àsia concentra els països del món més perillosos per al periodisme. Segons el rànquing de Reporters Sense Fronteres, Corea del Nord és el pitjor (lloc 180 de 180 països), i la Xina es troba al 177è lloc. En altres llocs destacats hi ha Vietnam (175), Laos (172), Singapur (158), Bangladesh (151), Pakistan (145), Cambodja (144), Índia (142), Tailàndia (140), Birmània (139), Filipines (136), Sri Lanka (127), Afganistan (122), Indonèsia (119), Nepal (112), Malàisia (101), Hong Kong (80), Timor Oriental (78), Mongòlia (73), Bhutan (67), Japó (66), Maurici (56), Fiji (52), Papua-Nova Guinea (46), Taiwan (43), i Corea del Sud (42).

Segons l'*International Press Institute*, Àsia és el continent on va haver-hi més obstacles a la informació durant la pandèmia: 91 detencions, 29 restriccions d'accés a la informació, 10 casos de censura, sis d'excessos de regulació de "notícies falses" i 29 atacs físics o verbals contra mitjans. Per a les detencions, es va utilitzar el codi penal en el 66% dels casos, altres lleis en gairebé el 30% i les creades *ad hoc* per a combatre notícies falses, el 4% [23]. A Myanmar es va bloquejar l'accés a 221 pàgines web acusades, a criteri governamental, de difondre notícies falses [24]. A Singapur es va recórrer a la Llei de protecció contra les notícies falses i la manipulació contra un *State Times Review* després d'acusar el govern d'ocultar la quantitat real de víctimes del virus [25].

El periodista Chen Quishi va desaparèixer al febrer després d'investigar un hospital temporal a Wuhan. Quishi treballava sobre les dificultats dels metges i la falta de recursos per a tractar la pandèmia. A l'Índia la policia va aplicar una força desproporcionada contra ciutadans que intentaven evitar el confinament o que simplement, eren al carrer de camí al treball [26]. El Tribunal Suprem, a petició del govern central, va ordenar als mitjans que només difonguessin la versió oficial de la lluita contra el virus. Els jutges de la nova ordre van apel·lar a la Llei de Gestió de Desastres de 2005, que imposa sancions de multes i fins a un any de presó [27]. A Filipines les crítiques al govern durant la pandèmia han estat punibles sota la llei antiterrorista, en considerar-les activitats que «posen en risc la salut pública».

En relació amb el conflicte a Caixmir, Amnistia Internacional denuncia que l'Índia ha detingut més de 70 polítics de diferents partits, excepte del partit del govern. La falta d'internet 4G (només es restaura internet interrompudament a una velocitat 2G) impedeix als jutjats portar el seu ritme habitual, als estudiants seguir les seves classes, a les empreses i ciutadans dur a terme tràmits administratius, i finalment, als hospitals i centres mèdics, accedir a les dades, expedir receptes, o sol·licitar medicaments.

La comunicació tampoc ha estat eficaç ni s'ha basat sempre en dades científiques. Alguns líders han recorregut a discursos populistes per a evadir responsabilitats. Al Pakistan, Imran Khan es va dirigir al públic en diferents ocasions infravalorant uigurla magnitud de la crisi o contradient el que feien els governs d'altres partits a les províncies. Mentre altres països tancaven les mesquites per a impedir els contagis, Khan va decidir que havien de continuar obertes durant el Ramadà. Les teories conspiratives estenien la creença que el virus era un complot per a tancar-les. En l'esdeveniment anual a Lahore de la tablighi jamaat (TJ), davant d'unes 150.000 persones, un líder va dir que el virus era responsabilitat de la indecència de les dones [28].

A l'Índia la TJ també va estar a l'epicentre de la crisi. La seu a Delhi va reunir entre el 12 i 13 de març milers d'adeptes de tot Àsia. Quan Delhi va imposar el confinament (22 de març), un terç dels casos ja tenia origen en la tabligh. Això va provocar que sorgissin rumors que era un virus terrorista: el corona-jihad. De la mateixa manera, es va continuar convocant esdeveniments en temples sikh o hindús, provocant una innecessària extensió del virus. Alguns líders nacionalistes hindús del partit del govern van recomanar beure orina de vaca per a enfortir les defenses davant el virus.

Més de 100.000 afganesos, entre els qui van perdre la feina a l'Iran i refugiats expulsats forçosament, van ser el principal focus del virus en tornar a l'Afganistan. En canvi, el tancament de fronteres va deixar atrapats grups de treballadors en condicions pèssimes. Uns 20.000 nepalesos van quedar a l'Índia intentant tornar a Nepal. Desenes de milers d'emigrants de Cambodja, Myanmar i Laos van quedar retinguts a la frontera tailandesa després de perdre treballs la seva feina [29].

La pandèmia ha posat en evidència l'extrema vulnerabilitat dels més pobres. A Àsia, bona part dels treballadors subsisteixen amb el que guanyen al dia. Els confinaments han impedit el seu treball quotidià, aprofundint la bretxa entre els qui poden teletreballar o confinar-se en una llar i els qui no. La magnitud de la població i l'alta densitat demogràfica impedeixen la distància interpersonal, tant en l'espai públic com en les famílies (amb una mitjana de 6-10 persones en infrahabitatsges de pocs metres quadrats). Es calcula que només a l'Índia, més de 120 milions de treballadors de sectors informals van perdre la feina. L'èxode de milions de persones a les seves localitats d'origen després del confinament a Delhi o Bombai, sumat a la falta de mitjans de transport, va obligar molts a fer un viatge de centenars de quilòmetres a peu.

La llibertat d'expressió és un dels drets més perseguits: segons l'International Press Institute, l'Àsia és el continent on hi va haver més obstacles a la informació durant la pandèmia

El confinament, com en altres regions, va augmentar els casos de violència contra la dona. Les febles estructures de protecció de víctimes de violència masclista van quedar seriosament afectades. A Bangladesh, el govern va restringir els serveis crítics per a atendre aquestes dones i els tribunals que jutgen els casos, van tancar. En canvi, a Fiji, es van proveir serveis en línia per a ajudar les víctimes de maltractament. A l'Índia, un mes després del confinament, va haver-hi un 100% d'augment de denúncies de maltractament i a Singapur un augment del 33% de les trucades a la línia d'ajuda a la dona. A la Xina, l'etiqueta #AntiDomesticViolenceDuringEpidemic va ajudar a treure a la llum casos d'abusos [30].

5. El futur dels drets humans a l'Àsia

És difícil augurar una millora de la protecció dels DH. El canvi normatiu no l'afavoreix. L'auge del populisme, juntament amb l'atractiu de l'autoritarisme, col·loquen els drets al final de l'ordre de prioritats. A la Xina, l'Índia, el Pakistan o Filipines, els qui governen, ho fan de manera autoritària i amb gran menyspreu per la llei.

L'Índia s'acosta cada vegada més a un Estat en el qual la discriminació de minories religioses i ètniques és oficial. Al Pakistan, els militars ja no necessiten donar cops d'estat. Gràcies a polítics complaents i un Parlament afeblit, han aconseguit infiltrar-se en les institucions democràtiques. A Filipines, Duterte va declarar que la Constitució és poc més que paper higiènic. Sheij Hasina ha enterrat l'oposició sota tants casos judicials, que ha aconseguit que Bangladesh es converteixi en un país de partit únic. El retorn dels germans Rajapaksa al govern de Sri Lanka fa trontollar els acords de pau signats després de la guerra civil. Els països que més respecten els DH, el Japó, Corea del Sud, Taiwan, i el territori de Hong Kong, veuen com la Xina transgredeix les normes mentre l'alternativa, l'Índia, dubte a posicionar-se. Sense el suport inequívoc de la Comunitat Internacional, els qui trenquen les normes continuaran fent-ho.

Però aquesta comunitat internacional envia missatges contradictoris. Després del pas de Donald Trump per la Casa Blanca, els talibans s'han assegut en la taula de negociació de pau sense necessitat de deixar la violència. Els festejos de Trump amb Kim Jong Un o Narendra Modi (a qui se li denegaven visats per la seva complicitat en el pogrom de Gujarat de 2002), envien un senyal que els drets són relatius. La qui va ser premi Nobel de la Pau, Aung San Suu Kyi va negar els càrrecs de genocidi contra els rohingyes en la CPI, malgrat les proves que demostren el contrari.

La Unió Europea tampoc no contribueix a les normes internacionals en matèria de migracions i asil, afavorint amb això una relativització útil per als governs de la regió. Per exemple, el desemborsament de més de 2.700 milions d'euros (des de 2014) per a gestionar la crisi de refugiats afganesa té com a objectiu fonamental que siguin l'Iran i el Pakistan els qui continuïn gestionant i acollint milions de refugiats.

L'augment de les sensibilitats religioses es podria tallar recuperant la Resolució 16/18 del CDH [31]. Per a evitar que lleis com la de Blasfèmia produeixin líders (com l'esmentat Rizvi), l'objectiu del qual sigui obtenir rèdit de l'odi, és necessari fomentar la llibertat d'expressió, de creença i la no discriminació de les minories religioses. Els líders polítics han de deixar d'usar l'odi cap als més febles com a manera d'arribar al poder.

La redefinició de la ciutadania sobre la base de la pertinença a determinades religions o grups ètnics provoca conflictes que es podrien evitar presentant una visió favorable de la pluralitat. El fet que alguns grups quedessin dividits entre diferents països després de les descolonitzacions a mitjan segle XX continua generant conflictes interns i multilaterals. Perquè aquestes comunitats oblidades no se sentin soles, és necessari que els anomenats "estats responsables" de la comunitat internacional s'impliquin sense reserves en la denúncia de violacions de DH. Urgeix frenar el canvi normatiu i no és moment de fer

prevaler el creixement econòmic a costa de la protecció de les persones.

REFERÈNCIES

- 1 — UNHR Report 2019, p. 298.
- 2 — Per a més informació sobre els Protocols addicionals, consultar la [pàgina web de la CDH](#).
- 3 — Piccone (2018), p.6.
- 4 — Human Rights Council, 2020.
- 5 — Amnistia Internacional, *Human Rights in Asia-Pacific*, 2019, p. 34.
- 6 — Si mirem els països més contaminats, Bangladesh, Pakistan, Mongòlia, Afganistan, l'Índia, Indonèsia i Nepal es troben entre els 10 primers. Les dades són del 2019, extretes de [World Air Quality](#).
- 7 — Les agències implicades són el Batalló d'Acció Ràpida, la policia i el departament de policia de Dhaka.
- 8 — Villellas Ariño, 2020, p. 3.
- 9 — Prieto, 08/09/2019.
- 10 — Amnistia Internacional, *Urumqi riots three years on - crackdown on uighurs grows bolder*, 04/07/2012. [Disponible en línia](#).
- 11 — Human Rights Watch, 09/09/2018.
- 12 — Genocide Watch, 10/02/2019.
- 13 — [Xinjiang Victims Database](#).
- 14 — A l'Àsia, només són membres de la Cort Penal Internacional l'Afganistan, Bangladesh, Cambodja, Corea del Sud, Japó i Mongòlia. Tailàndia la va ratificar i Filipines la va abandonar el 2019. El text de l'Estatut està [disponible en línia](#).
- 15 — Text de la carta disponible [en línia](#).
- 16 — Organització de la Conferència Islàmica, p. 5.
- 17 — OCHA, Myanmar Humanitarian Brief 2018.
- 18 — 36ª Sessió del CDH, 11/09/2020. [Disponible en línia](#).
- 19 — AP News, 29/04/2020.
- 20 — Consell de Drets Humans (2019), p.4.
- 21 — Resolució del Parlament Europeu, 19/09/2019.
- 22 — Aquestes mesures són prèvies a la pandèmia de la COVID-19.
- 23 — International Press Institute, 2020.
- 24 — Barron, 26/06/2020.
- 25 — Barron, 26/06/2020.
- 26 — Alt Comissionat per als Drets Humans, 03/06/2020.
- 27 — International Federation of Journalists, 2020.
- 28 — Khattak, 2020.
- 29 — Narayan, 2020.
- 30 — UN Women, 2020.
- 31 — Resolució 16/18 del CDH.

NOTES BIBLIOGRÀFIQUES

Alt Comissionat per als Drets Humans (2019); *United Nations Human Rights Report 2019*. [Disponible en línia](#).

Alt Comissionat per als Drets Humans (2020); *Asia: Bachelet preocupada por las restricciones a la libertad de expresión durante la COVID-19*. [Disponible en línia](#).

Amnesty International (2019); *Human Rights in Asia-Pacific. Review of 2019*. [Disponible en línea](#).

AP News (2020); "UN human rights expert accuses Myanmar Army of fresh abuses", AP News. [Disponible en línea](#).

Barron, Laignee (2020); "It's Not Just Maria Ressa's Arrest. Coronavirus Is Accelerating Crackdowns on Press Freedom Across Asia". *Time*. [Disponible en línea](#).

Consell de Drets Humans de les Nacions Unides (2011); Resolution 16/18. [Disponible en línea](#).

Consell de Drets Humans de les Nacions Unides (2019); Informe de missió internacional independent sobre Myanmar. [Disponible en línea](#).

Human Rights Council (2020); *Report of the Human Rights Council on its forty-third session*. [Disponible en línea](#).

Human Rights Watch (2018); "Eradicating Ideological Viruses. China's Campaign of Repression Against Xinjiang's Muslims". [Disponible en línea](#).

International Federation of Journalists (2020); "India: Supreme Court orders media to only publish official information on Covid-19". *International Federation of Journalists*. [Disponible en línea](#).

International Press Institute (2020); "COVID-19. Number of Media Violations by Region". [Disponible en línea](#).

Khattak, Daud (2020); "Pakistan's Confused Covid response". *The Diplomat*. [Disponible en línea](#).
Narayan, Rajiv (2020); "How Covid-19 has been battering human rights: an Asia-Pacific perspective". *Global Asia*, Vol. 15(2). [Disponible en línea](#).

OCHA (2018); *Myanmar Humanitarian Brief, 2018*. [Disponible en línea](#).

Organització de la Conferència Islàmica (2019); *Muslim Communities and Muslim Minorities in the Non-OIC Member States*. [Disponible en línea](#).

Parlament Europeu (2019); *Resolución del Parlamento Europeo, del 19 de septiembre de 2019, sobre Myanmar/Birmania, en particular la situación de los rohinyás*. [Disponible en línea](#).

Piccone, Ted (2018); "China's Long Game on Human Rights at the United Nations". *Brookings Institution*. [Disponible en línea](#).

Prieto, Mónica G. (2019); "El regreso de los campos de 'reeducción' en China". *Revista 5W*. [Disponible en línea](#).

UN Women (2020); "COVID-19 and ending violence against women and girls". *UN Women Asia and Pacific*. [Disponible en línea](#).

U.S. Department of State (2018); *Remarks on the UN Human Rights Council*. [Disponible en línea](#).

Villellas Ariño, María (2020); "Las negociaciones de paz en Afganistán en un año decisivo". *Escola de Cultura de Pau*, nº 8, novembre 2020. [Disponible en línea](#).

Wu, Annie (2019); "China Forces Uyghur Muslims to Eat Pork, Drink Alcohol During Lunar New Year". *Genocide Watch*. [Disponible en línea](#).

Ana Ballesteros Peiró

Ana Ballesteros Peiró és investigadora sènior associada del CIDOB. Doctora en Estudis Àrabs i Islàmics per la Universitat Autònoma de Madrid, les seves àrees d'especialització són el sectarisme islàmic i la sociologia de la religió a l'Àsia Meridional, el sud de l'Àsia i l'Orient Mitjà. Durant els anys 2000 i 2001 va cursar estudis de doctorat sobre l'islam a l'Àsia meridional a l'Escola d'Estudis Internacionals de la Universitat Jawaharlal Nehru (Índia). Ha estat professora de Cooperació Internacional a l'Àsia Central i del Sud a la Universitat de Castella La Manxa, i ha treballat per a la Fundació UAM en un projecte de recerca sobre violència sectària i grupal. També ha format part del grup d'Estudis sobre Conflictes i Consolidació de la Pau a l'Escola de Cultura de Pau de la Universitat Autònoma de Barcelona. És investigadora associada a l'Observatori de Polítiques i Eleccions al Món Àrab i Musulmà (OPEMAM).